

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2018. november 7.*

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – 92/43/EGK irányelv – A természetes élőhelyek védelme – A vadon élő állatok és növények védelme – Útépítési projekt – A környezetre gyakorolt hatások megfelelő vizsgálata – Az indokolási kötelezettség terjedelme – 2011/92/EU irányelv – Egyes projektek hatásvizsgálata – A IV. melléklet 3. pontja – Az 5. cikk (3) bekezdésének d) pontja – A »főbb alternatívák« fogalmának jelentése”

A C-461/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court (felsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz 2017. július 28-án érkezett, 2017. május 5-i határozatával terjesztett elő a

Brian Holohan,

Richard Guilfoyle,

Noric Guilfoyle,

Liam Donegan

és

az **An Bord Pleanála**

között,

a **National Parks and Wildlife Service (NPWS)**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Prechal, a harmadik tanács elnöke, a második tanács elnökeként eljárva, C. Toader (előadó) és A. Rosas bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. május 16-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: angol.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- B. Holohan, R. Guilfoyle, N. Guilfoyle és L. Donegan képviselőiben D. Browne és C. Hugues BL, valamint P. O’Higgins és J. Devlin SC, C. Herlihy, L. O’Sullivan és M. B. Harrington solicitors megbízásából,
- az An Bord Pleanála képviselőiben F. Valentine BL és N. Butler SC, M. Larkin és A. Doyle solicitors megbízásából,
- Írország képviselőiben M. Browne, G. Hodge és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítők: G. Simons SC és M. Gray BL,
- a cseh kormány képviselőiben M. Smolek, J. Vláčil és L. Dvořáková, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság kormánya képviselőiben kezdetben G. Brown, meghatalmazotti minőségben, segítője: C. Banner barrister; később R. Fadoju és J. Kraehling, meghatalmazotti minőségben, segítők: T. Buley és C. Banner barristers,
- az Európai Bizottság képviselőiben C. Hermes, E. Manhaeve és M. Noll-Ehlers, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. augusztus 7-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.; a továbbiakban: élőhelyvédelmi irányelv), valamint az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 26., 1. o.; a továbbiakban: KHV-irányelv) értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Brian Holohan, Richard és Noric Guilfoyle, valamint Liam Donegan és az An Bord Pleanála (területrendezési tanács, Írország) (a továbbiakban: tanács) között, a Kilkenny város (Írország) északi körgyűrűjének bővítésére irányuló projekt (a továbbiakban: területrendezési projekt) engedélyezése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az élőhelyvédelmi irányelv

- 3 Az élőhelyvédelmi irányelv első és harmadik preambulumbekzdése a következőket írja elő:

„[...] a környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása, beleértve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmét – miként [az EUMSZ 191. cikk] megállapítja – a Közösség általános érdekében álló, alapvetően fontos célkitűzés.

[...]

[...] ezen irányelv fő célja, a biológiai sokféleség fenntartásának előmozdítása a gazdasági, társadalmi, kulturális és regionális igények figyelembevételével, hozzájárul a fenntartható fejlődés közös céljának megvalósításához; mivel a biológiai sokféleség fenntartása egyes esetekben megkívánja bizonyos emberi tevékenységek fenntartását és ösztönzését is”.

4 Ezen irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

e) *egy természetes élőhely védettségi helyzete [helyesen: állapota]*: a természetes élőhelyet és jellegzetes fajait érintő azon hatások összessége, amelyek a 2. cikkben meghatározott területen belül hosszú távon befolyásolhatják az élőhely természetes kiterjedését, szerkezetét és funkcióit, csakúgy mint jellegzetes fajainak hosszú távú fennmaradását.

Egy természetes élőhely védettségi állapota abban az esetben minősül »kedvezőnek«, ha:

– természetes kiterjedése és az azon belül található területek nagysága állandó vagy növekvő,

továbbá

– hosszú távú fennmaradásához szükséges sajátos szerkezete és funkciói biztosítottak, és valószínűleg a belátható jövőben is biztosítottak lesznek,

[...]

k) *»közösségi jelentőségű természeti terület«*: olyan természeti terület, amely az azt magában foglaló bioföldrajzi régió vagy régiókon belül jelentős mértékben hozzájárul az I. mellékletben felsorolt természetes élőhely [helyesen: természetes élőhelytípus] vagy a II. mellékletben felsorolt faj kedvező védettségi állapotának fenntartásához, illetve helyreállításához, csakúgy mint a 3. cikkben említett Natura 2000 egységességéhez és/vagy a biológiai sokféleség fenntartásához az érintett bioföldrajzi régió vagy régiókon belül.

[...]

l) *különleges természetmegőrzési terület*: olyan, közösségi jelentőségű és a tagállamok által törvényi [helyesen: jogszabályi], közigazgatási és/vagy szerződéses aktus útján kijelölt természeti terület, amelyben meghozták [helyesen: alkalmazzák] a szükséges intézkedéseket azon természetes élőhelyek és/vagy fajok populációinak kedvező védettségi helyzetének [helyesen: állapotának] helyreállítására, illetve fenntartására, amelyek céljára a természeti területet kijelölték;

[...]”

5 Az említett irányelv 2. cikke szerint:

„(1) Az irányelv célja, hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmével hozzájáruljon a biológiai sokféleség biztosításához a Szerződésben érintett tagállamok európai területén belül [helyesen: a tagállamoknak a Szerződés hatálya alá tartozó európai területén belül].

(2) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések célja a közösségi érdekeltségű [helyesen: jelentőségű] természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védettségi helyzetének [helyesen: állapotának] fenntartása, illetve helyreállítása.

(3) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és kulturális igényeket, valamint a regionális és a helyi sajátosságokat is.”

6 Az élőhelyvédelmi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése így szól:

„A különleges természetmegőrzési területek egységes európai ökológiai hálózatát Natura 2000 néven hozzák létre. Az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusokat magában foglaló, továbbá a II. mellékletben felsorolt fajok élőhelyéül szolgáló természeti területekből álló hálózat célja, hogy biztosítsa az érintett természetes élőhelytípusok, valamint az érintett fajok élőhelyeinek kedvező védettségi állapotának fenntartását vagy adott esetben helyreállítását természetes kiterjedésükön, illetve elterjedési területükön belül.

[...]”

7 Ezen irányelv 6. cikke a következőket tartalmazza:

„(1) A tagállamok megállapítják a különleges természetvédelmi területek [helyesen: különleges természetmegőrzési területek] védelméhez szükséges intézkedéseket, megfelelő esetben beleértve a kifejezetten az egyes természeti területekre kidolgozott vagy más fejlesztési tervek részét képező intézkedési terveket, továbbá olyan törvényi [helyesen: jogszabályi], közigazgatási vagy szerződéses aktusokat [helyesen: intézkedéseket] is, amelyek az adott természeti területen megtalálható, az I. mellékletben szereplő természetes élőhelytípusok, illetve a II. mellékletben szereplő fajok ökológiai szükségleteinek megfelelnek.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken [helyesen: különleges természetmegőrzési területeken] található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására [helyesen: a természetes élőhelytípusok és fajok élőhelyei károsodásának, valamint olyan fajok megzavarásának megakadályozására], amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével [helyesen: megőrzésével] kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program [helyesen: projekt] hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program [helyesen: projekt] részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében [helyesen: rendelkezéseire is figyelemmel] az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot [helyesen: projektet], ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.

(4) Amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely elsődlegesen fontos, társadalmi vagy gazdasági jellegű közösségi érdekre figyelemmel [helyesen: valamely nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okra, köztük társadalmi vagy gazdasági jellegű okokra is figyelemmel] – alternatív megoldás hiányában – mégis végre kell hajtani egy tervet vagy programot [helyesen: projektet], a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében. A tagállam az elfogadott kiegyenlítő intézkedésekről értesíti a Bizottságot.

Amennyiben az érintett természeti terület elsődleges fontosságú természetes élőhelytípust foglal magában, és/vagy veszélyeztetett faj élőhelyeül szolgál, kizárólag az emberi egészséggel, a közbiztonsággal vagy a környezet szempontjából elsődlegesen fontos előnyökkel kapcsolatos, továbbá – a Bizottság véleménye szerint – a közérdek kényszerítő indokain alapuló szempontokat lehet érvényesíteni [helyesen: nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okokra lehet hivatkozni].”

- 8 Az élőhelyvédelmi irányelv 7. cikkének megfelelően az ezen irányelv 6. cikkének (2), (3) és (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeket kell alkalmazni a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2010. L 20., 7. o.; a továbbiakban: madárvédelmi irányelv) értelmében vett különleges védelmi területekre (a továbbiakban: KVT).

A madárvédelmi irányelv

- 9 A madárvédelmi irányelv 4. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a mennyiségük és méretük szerint legalkalmasabb területeket e fajok védelme érdekében különleges védelmi területté [KVT] minősítik, figyelembe véve a fajok védelmi szükségleteit azokon a földrajzilag meghatározott tengeri és szárazföldi területeken, ahol ezt az irányelvet alkalmazni kell.”

A KHV-irányelv

- 10 Az irányelv 1. cikkének szövege a következő:

„(1) Ez az irányelv azoknak a köz- és magánprojekteknek a környezeti hatásvizsgálatára vonatkozik, amelyek várhatóan jelentős hatást gyakorolnak a környezetre.

(2) Jelen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

a) »projekt«:

- épületek vagy egyéb létesítmények kivitelezése,
- egyéb beavatkozások a természetes környezetbe és tájba, beleértve az ásványkincsek kiaknázását is,

b) »projektgazda«: egy magánprojektre vonatkozó engedély kérelmezője vagy egy projektet kezdeményező állami hatóság;

c) »engedély«: a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy hatóságok olyan döntése, amely feljogosítja a projektgazdát a projekt elvégzésére;

d) »nyilvánosság«: egy vagy több természetes vagy jogi személy, valamint a nemzeti jogszabályokkal, illetve gyakorlattal összhangban azok szövetségei, szervezetei, illetve csoportjai;

e) »érintett nyilvánosság«: a 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban érintett vagy valószínűleg érintett, illetve abban érdekelt nyilvánosság. E meghatározás alkalmazásában a környezetvédelmet előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket érinteltnek kell tekinteni.

f) »hatáskörrel rendelkező hatóság« vagy »hatóságok«: az(ok) a hatóság(ok), amely(ke)t a tagállamok az ebből az irányelvből következő feladatok teljesítéséért felelős hatóságként kijelölnek;

[...]

11 Ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező legyen, és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek. Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg.”

12 Az említett irányelv 3. cikke a következőképpen szól:

„A környezeti hatásvizsgálat minden egyedi esetre vonatkozóan, a 4–12. cikkel összhangban, megfelelő módon azonosítja, leírja és értékeli az egyes projektek közvetlen és közvetett hatásait a következő tényezőkre:

- a) emberek, állat- és növényvilág;
- b) talaj, víz, levegő, éghajlat és táj;
- c) anyagi javak és kulturális örökség;
- d) az a), b) és c) pontban említett tényezők közötti kölcsönhatás.”

13 A KHV-irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 2. cikk (4) bekezdésére is figyelemmel az I. mellékletben felsorolt projekteket vizsgálatnak vetik alá, az 5–10. cikkel összhangban.”

14 Ezen irányelv 5. cikke a következőket írja elő:

„(1) Azon projektek esetében, amelyek a 4. cikk alapján ezzel a cikkel és a 6–10. cikkel összhangban környezeti hatásvizsgálatra kötelezettek, a tagállamok elfogadják azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a projektgazda a IV. mellékletben meghatározott alábbi információkat [helyesen: meghatározott információkat] megfelelő formában közli [helyesen: közölje], amennyiben:

- a) a tagállamok úgy ítélik meg, hogy az információ lényeges az engedélyezési eljárás adott szakaszában és az adott projekt, projekt típus vagy a várhatóan érintett környezeti jellemzők szempontjából;
- b) a tagállamok úgy ítélik meg, hogy figyelembe véve többek között a pillanatnyi ismereteket és a vizsgálati módszereket, ésszerűen elvárható a projektgazdától ennek az információnak az összeállítása [helyesen: ezeknek az információknak az összegyűjtése].

[...]

(3) A projektgazda által az (1) bekezdés alapján benyújtandó információ legalább a következőket tartalmazza:

[...]

- c) a projekt várható fő környezeti hatásainak meghatározásához és vizsgálatához szükséges adatok;
- d) a projektgazda által megvizsgált főbb alternatívák áttekintése, és a választás főbb okainak megjelölése, figyelembe véve a környezeti hatásokat;

[...]

- 15 A szóban forgó irányelvnek „Az 5. cikk (1) bekezdése szerinti információk” című IV. melléklete a következőket határozza meg a 3. pontjában:

„A javasolt projekt által várhatóan jelentősen érintett környezeti tényezők leírása, különös tekintettel a lakosságra, az állat- és növényvilágra, a talajra, a vízre, a levegőre, az éghajlati tényezőkre, az anyagi javakra, beleértve az építészeti és régészeti örökséget és a tájat, és a fentiek közötti kölcsönhatásokat.”

- 16 Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU irányelv módosításáról szóló, 2014. április 16-i 2014/52/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 124., 1. o.) 3. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

A [KHV-]irányelv ezen irányelv általi módosítását megelőző változatának 3. cikkében, valamint 5–11. cikkében foglalt előírásokat kell alkalmazni azon projektek tekintetében, amelyek esetében 2017. május 16. előtt:

- a) a [KHV-]irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében említett véleménynyilvánítás kezdetét vette; vagy
- b) a [KHV-]irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében említett információk közzétevése megtörtént.”

Az írás jog

- 17 A Planning and Development Act 2000 (2000. évi területrendezési és területfejlesztési törvény) XAB. Részében található 177V. szakasz (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Az e Résznek megfelelően lefolytatott megfelelő vizsgálat magában foglalja az [élőhelyvédelmi] irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében említett illetékes hatóság arra vonatkozó értékelését, hogy a területrendezési terv, illetve a javasolt projekt hátrányosan befolyásolhatja-e egy [európai] uniós terület épségét, és az illetékes hatóságnak minden olyan esetben megfelelő vizsgálatot kell lefolytatnia, amikor a 177U(4) cikk alapján azt állapította meg, hogy [...] a javasolt projekt engedélyének megadása előtt megfelelő vizsgálatra van szükség”.

- 18 A 177V. szakasz (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az (1) bekezdésben említett megfelelő vizsgálat lefolytatása során az illetékes hatóság a következőkre van figyelemmel: a) a Natura hatásvizsgálati jelentés vagy nyilatkozat, esettől függően; b) a hatásvizsgálati jelentésre vagy nyilatkozatra vonatkozó bármely további információ; c) adott esetben az illetékes hatóság által kért és a kérelmező által nyújtott, a Natura hatásvizsgálati nyilatkozatra vonatkozó bármely kiegészítő információ; d) az illetékes hatóság kérésére szolgáltatott, a Natura hatásvizsgálati jelentésre vonatkozó bármely kiegészítő információ; e) az illetékes hatóság által beszerzett információ vagy közzétevése; f) adott esetben az illetékes hatósághoz címzett, a javasolt projekt engedélyezése iránti kérelemmel kapcsolatos bármely írásbeli megjegyzés vagy észrevétel; g) egyéb releváns információk.”

- 19 A 2000. évi területrendezési és területfejlesztési törvény 217B. szakasza felhatalmazza a tanácsot arra, hogy további tájékoztatást kérjen a közúti hatóságoktól, és felhívja őket arra, hogy konkrét módosításokat javasoljanak a tervezett autópálya-projekt részleteit illetően.

20 A Roads Act 1993 (az utakról szóló 1993. évi törvény) 50. szakasza többek között a következőket írja elő:

„(2) A környezeti hatásvizsgálati nyilatkozat a következő információkat tartalmazza:

[...]

d) az érintett közúti hatóság által megvizsgált főbb alternatívák áttekintése és a választás főbb okainak megjelölése, figyelembe véve a környezeti hatásokat [...]”.

21 E törvény 50. szakaszának (5) bekezdése értelmében a projektgazda kérésére véleményt kell adni az értékelés hatóköréről, azaz írásbeli véleményt azokra az információkra vonatkozóan, amelyeknek ebben a környezeti hatásvizsgálati nyilatkozatban szerepelniük kell.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

22 Az alapeljárás felpereseinek kérelme arra irányul, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az ügy áttételét elrendelő végzéssel semmisítse meg a tanács 2014. július 11-i, a Kilkenny County Council (Kilkenny megyei tanács, Írország) által a területrendezési projektre adott engedélyt tartalmazó határozatát. Ez a területrendezési projekt egy körülbelül 1,5 km hosszú, egysávos út építését, egy első körforgalom kiépítését és egy második átalakítását, a város felőli részen egy gyalogút és egy kerékpársáv kiépítését, valamint egyéb munkák elvégzését foglalja magában.

23 A javasolt út két Natura 2000 területen halad keresztül: az Írország által a madárvédelmi irányelv alapján kijelölt, a Nore folyónál fekvő KVT-n, és a Barrow és Nore folyók közösségi jelentőségű természeti területén (a továbbiakban: KJT), amelyet az élőhelyvédelmi irányelv alapján 2004 óta KJT-ként tartanak nyilván.

24 Az alapeljárás felperesei lényegében arra hivatkoznak, hogy először is a tanács hibát követett el azzal, hogy nem vizsgálta a tanulmányozott főbb alternatívák környezeti hatásait; másodsor, hogy az állítólag lefolytatott megfelelő vizsgálat nem volt megfelelő; harmadszor pedig, hogy az alperes hibát követett el azzal, hogy jóváhagyta a területrendezési projektet és a Kilkenny megyei tanács által bemutatott Natura hatásvizsgálati nyilatkozatot, mivel a tanács nem végzett környezettanulmányokat a jóváhagyást megelőzően.

25 A kérdést előterjesztő bíróság ismerteti, hogy a projektgazda, a Kilkenny megyei tanács 2013 májusában készítette el a területrendezési projektre vonatkozó Natura hatásvizsgálati nyilatkozatot. E bíróság szerint a Natura hatásvizsgálati nyilatkozat, amely a National Parks and Wildlife Service (a környezetvédelmi, örökségvédelmi és önkormányzati minisztérium nemzeti parkokért és a vadon élő állat- és növényvilágért felelős szolgálata, Írország) által a természetmegőrzéssel kapcsolatos célkitűzésekről szóló és a különleges természetmegőrzési területként való besoroláshoz elérendő célok ismertető, 2011. július 19-én kiállított dokumentumon alapult, nem vizsgálja teljeskörűen az olyan fajokra gyakorolt hatásokat, amelyek nem tartoznak azon fajok körébe, amelyek vonatkozásában a Barrow és a Nore folyók területét nyilvántartásba vették, és nem foglalja közbe a szóban forgó terület határain kívül található védett fajokra, illetve élőhelyekre gyakorolt hatásokkal.

26 2013 decemberében a projektgazda is készített egy környezeti hatásvizsgálati nyilatkozatot, 2013. december 16-án pedig a tanácshoz fordult a területrendezési projekt megvalósításának engedélyezése iránt.

27 Egy tiltakozást és egy 2014 áprilisában tartott meghallgatást követően 2014 júniusában vizsgálati jelentést tettek közzé erre a kérelemre vonatkozóan. A vizsgáló jelentésében azt állapította meg, hogy az említett kérelemben szereplő információk, a környezeti hatásvizsgálati nyilatkozat, valamint a

Natura hatásvizsgálati nyilatkozat nem megfelelő, és további fontos információkra van szükség. A vizsgáló további információkat kért többek között az építési szakasról, egy tudományos referenciatanulmányt, a védett fajok, illetve élőhelyek elhelyezkedését vagy lehetséges elhelyezkedését feltüntető, méretarányos tervrajzot, valamint kiegészítő információkat az „átvezetési” opcióra vonatkozóan, amelynek lényege, hogy egy hidat építenének az árvízi terület felett. A vizsgálati jelentés ellenére az illetékes hatóság 2014 júliusában meghozta a területrendezési projekt megvalósításának engedélyezésére irányuló határozatát.

- 28 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a környezeti hatásvizsgálati nyilatkozat azért nem foglalkozik részletesen az „átvezetési” opcióval, mert a Kilkenny megyei tanács ezt a lehetőséget már az eljárás „korai szakaszában” elvetette, és egy „finanszírozás szempontjából kedvezőbb megoldás” mellett döntött. Hozzáteszi, hogy a környezeti hatásvizsgálati nyilatkozat nem vizsgálja kifejezetten a szóban forgó projektnek a nyilatkozatban azonosított valamennyi fajra gyakorolt hatását sem.
- 29 E körülmények között a High Court (felsőbb bíróság, Írország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Az [élőhelyvédelmi] irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy a Natura hatásvizsgálati jelentésnek meg kell jelölnie az összes olyan élőhelyet és fajt, amelyre nézve a területet nyilvántartásba veszik?
  - 2) Az [élőhelyvédelmi] irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy valamely védett élőhelyhez hozzájáruló és annak részét képező minden fajra (nem csak a védett fajokra) gyakorolt esetleges hatást meg kell jelölni és ki kell fejteni a Natura hatásvizsgálati jelentésben?
  - 3) Az [élőhelyvédelmi] irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy a Natura hatásvizsgálati jelentésnek kifejezetten foglalkoznia kell a javasolt beruházás által mind a különleges természetmegőrzési területen található védett fajokra és élőhelyekre, mind pedig az annak határain kívül található fajokra és élőhelyekre gyakorolt hatásokkal?
  - 4) A módosított [KHV-]irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy a környezeti hatásvizsgálati jelentésnek kifejezetten foglalkoznia kell azzal, hogy a javasolt beruházás gyakorol-e jelentős hatást a jelentésben megjelölt fajokra?
  - 5) »Főbb alternatívának« minősül-e egy olyan lehetőség, amelyet a projektgazda a környezeti hatásvizsgálatban megvizsgált és megtárgyalt, illetve amelyet mellett bizonyos érintettek érveltek, illetve amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóság vizsgált a [KHV-]irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében, még akkor is, ha azt a projektgazda már egy korai szakaszban elvetette?
  - 6) A módosított [KHV-]irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy a környezeti hatásvizsgálatnak elégséges tájékoztatást kell tartalmaznia minden alternatíva környezeti hatásaival kapcsolatban, lehetővé téve az összehasonlítást a különböző alternatívák környezeti kívánatossága alapján, illetve egyértelművé kell-e tenni a környezeti hatástanulmányban, hogy az alternatívák környezeti hatásait hogyan vették figyelembe?
  - 7) A módosított [KHV-]irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontja szerinti kötelezettség, miszerint a projektgazda választása »a környezeti hatások« figyelembevételével történjen, csak a választott lehetőségre vonatkozik, vagy a megvizsgált főbb alternatívákra is, és így megköveteli e lehetőségek környezeti hatásainak elemzését?
  - 8) Összeegyeztethető-e az [élőhelyvédelmi] irányelv célkitűzéseinek elérésével, hogy az építési szakasz egyes kérdéseit (felvonulási hely és szállítási útvonalak) utólagos határozatban hagyják jóvá, és amennyiben igen, a hatáskörrel rendelkező hatóság ilyen ügyben megengedheti-e, hogy ezekről a

projektgazda egyoldalúan döntsön, figyelemmel azokra a feltételekre, amelyekkel a beruházás jóváhagyást kapott, és arról a hatáskörrel rendelkező hatóság csak tájékoztatást kapjon anélkül, hogy azokat jóvá kellene hagynia?

- 9) Úgy kell-e értelmezni az [élőhelyvédelmi] irányelvet, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság köteles a számára bemutatott tudományos vélemény jelentése és hatása vonatkozásában minden kétséget eloszlató megfelelő részletességgel és egyértelműséggel rögzíteni, hogy az említett vélemény milyen mértékben szól amellett, hogy további tájékoztatást kell beszerezni a beruházáshoz való hozzájárulás megadását megelőzően?
- 10) Úgy kell-e értelmezni az [élőhelyvédelmi] irányelvet, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság köteles indokolásban vagy részletes indokolásban bemutatni, miért utasította el saját vizsgálójának további tájékoztatás vagy tudományos vizsgálat beszerzésére irányuló javaslatát a beruházáshoz való hozzájárulás megadását megelőzően?
- 11) Úgy kell-e értelmezni az [élőhelyvédelmi] irányelvet, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságnak a megfelelő vizsgálat lefolytatása során részletesen és egyértelműen meg kell indokolnia határozatának minden pontját?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az élőhelyvédelmi irányelv

- 30 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke a tagállamokkal szemben egy sor egyedi kötelezettséget és eljárást állapít meg a céllal, hogy – amint ezen irányelv 2. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik – biztosítsa az európai uniós jelentőségű természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védeltségi állapotának fenntartását, illetve adott esetben annak helyreállítását az említett irányelv általánosabb céljának megvalósítása érdekében, amely az annak értelmében védett területek tekintetében magas szintű környezetvédelem biztosítása (2018. április 17-i Bizottság kontra Lengyelország [Białowieża-erdő] ítélet, C-441/17, EU:C:2018:255, 106. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 Közelebbről tekintve az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése olyan vizsgálati eljárást ír elő, amelynek célja, hogy előzetes ellenőrzési mechanizmus segítségével biztosítsa, hogy valamely tervet vagy projektet – amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de arra jelentős hatással lehet – csak akkor lehessen engedélyezni, amennyiben nem befolyásolja hátrányosan az érintett természeti terület épségét. A szóban forgó rendelkezés tehát két szakaszt állapít meg. Az e rendelkezés első mondatában említett első szakasz valamely terv vagy projekt valamely védett területre kifejtett hatásaira vonatkozó, megfelelő vizsgálat lefolytatásának kötelezettségét írja elő a tagállamok számára, amennyiben e terv vagy projekt jelentős hatással lehet erre a területre. Az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke (3) bekezdésének második mondatában említett, a megfelelő vizsgálatot követő második szakasz egy ilyen terv vagy projekt engedélyezését attól a feltételtől teszi függővé, hogy az nem befolyásolja hátrányosan az érintett természeti terület épségét (lásd ebben az értelemben: 2016. július 21-i Orleans és társai ítélet, C-387/15 és C-388/15, EU:C:2016:583, 43–46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Az első három kérdésről

- 32 A kérdést előterjesztő bíróság együttesen vizsgálendő első három kérdése lényegében arra irányul, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a „megfelelő vizsgálatnak” egyrészt fel kell tüntetnie az összes olyan élőhelyet és fajt, amely tekintetében a területet védetté nyilvánították, másrészt pedig azonosítania és vizsgálnia kell a javasolt projektnek az e területen

található, ám olyan fajokra gyakorolt hatásait, amelyek tekintetében az adott területet nem vették jegyzékbe, valamint az említett terület határain kívül található élőhelytípusokra és fajokra gyakorolt hatásait is.

- 33 Az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében a terv vagy projekt által az érintett területre gyakorolt hatások megfelelő vizsgálata azt jelenti, hogy annak engedélyezése előtt az adott területre vonatkozó legújabb tudományos ismeretekre figyelemmel meg kell határozni a terv vagy projekt minden olyan részletét, amely önmagában, illetve más tervvel vagy projekttel együtt kihatással lehet az e természeti terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzésekre. Az illetékes nemzeti hatóságok csak akkor engedélyezhetnek valamely tevékenységet a védett területen, ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem jár az említett terület épségét veszélyeztető káros hatásokkal. Ez az eset akkor áll fenn, ha tudományos szempontok alapján nem marad semmilyen észszerű kétség a tekintetben, hogy ilyen hatások nem következnek be (2016. november 8-i Lesoochranárske zoskupenie VLK ítélet, C-243/15, EU:C:2016:838, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 Az e rendelkezés alapján végzett vizsgálat nem lehet hiányos, továbbá annak olyan teljes, pontos és végleges megállapításokat és következtetéseket kell tartalmaznia, amelyek minden észszerű tudományos kételyt eloszlatnak az érintett védett területen tervezett munkálatok hatásait illetően (2018. július 25-i Grace és Sweetman ítélet, C-164/17, EU:C:2018:593, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 Az, hogy valamely terv vagy projekt az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke (3) bekezdésének második mondata értelmében valamely természeti terület mint természetes élőhely épségét nem befolyásolja hátrányosan, azt feltételezi, hogy a kedvező védettségi állapot fennmarad, ami azt jelenti, hogy az érintett természeti területnek megmaradnak az olyan természetes élőhelytípus jelenlétéhez kötődő alapvető tulajdonságai, amelynek a megőrzéséhez fűződő cél indokolta e természeti terület közösségi jelentőségű területként való kijelölését ezen irányelv értelmében (2018. április 17-i Bizottság kontra Lengyelország [Białowieża-erdő] ítélet, C-441/17, EU:C:2018:255, 116. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Ezeknek a természetmegőrzéssel kapcsolatos célkitűzéseknek a tükrében kell megállapítani egy terv vagy projekt által az érintett természeti területre gyakorolt hatásokra vonatkozó, megfelelő vizsgálat lefolytatására irányuló kötelezettség terjedelmét.
- 37 Minthogy – amint arra a jelen ítélet 33. és 34. pontja rámutat – minden olyan szempontot azonosítani kell, amely hatással lehet az említett célkitűzésekre, és a végzett vizsgálatnak e tekintetben teljes, pontos és végleges megállapításokat és következtetéseket kell tartalmaznia, azt kell megállapítani, hogy az összes olyan élőhelyet és fajt fel kell tüntetni, amely tekintetében a területet védetté nyilvánították. Ha ugyanis ebben a vizsgálatban nem azonosítják az összes olyan élőhelyet és fajt, amely tekintetében a területet védetté nyilvánították, úgy ez sérti a fent említett követelményeket, és ezért – ahogyan lényegében ezt a főtanácsnok indítványának 31. pontjában megállapította – nem lehet minden észszerű tudományos kételyt eloszlatni a tekintetben, hogy nem következnek be a védett terület épségét veszélyeztető, káros hatások (lásd ebben az értelemben: 2017. április 26-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-142/16, EU:C:2017:301, 33. pont).
- 38 Azt is meg kell említeni, hogy mivel a vizsgálatnak egyértelműen bizonyítania kell, hogy a védett élőhelytípusok és fajok miért nem érintettek, elegendő lehet annak megállapítása – amint arra a főtanácsnok indítványa 30. pontjában rámutatott –, hogy a projekttel érintett, védett területrészen csak bizonyos védett élőhelytípusok és fajok vannak jelen, vagyis hogy a természeti területen más védett élőhelytípusok és fajok nem lehetnek érintettek.
- 39 Más olyan élőhelytípussal vagy fajjal kapcsolatban, amelyek jelen vannak a természeti területen, de amelyek tekintetében az adott területet nem vették jegyzékbe, valamint az ezen területen kívül található élőhelytípusokat és fajokat illetően emlékeztetni kell arra, hogy – ahogyan az élőhelyvédelmi

irányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből is következik, az irányelv „minden olyan terv vagy projekt” tekintetében alkalmazza az ott előírt környezetvédelmi mechanizmust, „amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de [...] valószínűleg jelentős hatással lesz arra.” E tekintetben – ahogyan erre a főtanácsnok indítványának 43. és 48. pontjában rámutatott – a jelen ítélet 35. pontjában említett, az élőhelyvédelmi irányelv által kitűzött, megőrzésre irányuló célból az következik, hogy a jellegzetes élőhelyeknek vagy fajoknak szerepelniük kell a megfelelő vizsgálatban, ha szükségesek a védett terület tekintetében jegyzékbe vett élőhelytípusok és fajok megőrzéséhez.

- 40 A fenti megfontolásokra figyelemmel az első három kérdésre azt a választ kell adni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „megfelelő vizsgálatnak” egyrészt fel kell tüntetnie az összes olyan élőhelyet és fajt, amely tekintetében a területet védetté nyilvánították, másrészt pedig azonosítania és vizsgálnia kell a javasolt projektnek az e területen található, ám olyan fajokra gyakorolt hatásait, amelyek tekintetében az adott területet nem vették jegyzékbe, valamint az említett terület határain kívül található élőhelytípusokra és fajokra gyakorolt hatásait is, amennyiben ezek a hatások érinthetik a természeti terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzéseket.

A nyolcadik kérdéstről

- 41 A kérdést előterjesztő bíróság másodikként vizsgálandó, nyolcadik kérdése lényegében arra irányul, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy lehetővé teszi az illetékes hatóság számára, hogy engedélyezzen egy olyan tervet vagy projektet, amely az építkezés egyes paramétereinek – például a felvonulási hely és a szállítási útvonalak – meghatározását egy későbbi döntésre bízza, és amennyiben igen, akkor ezekről a paraméterekről dönthet-e a projektgazda egyoldalúan ebben a későbbi szakaszban úgy, hogy ezekről az említett hatóság csak tájékoztatást kap.
- 42 Emlékeztetni kell arra, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből az következik, hogy az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az olyan tervet vagy projektet, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de arra jelentős kihatással lehet, ha megfelelő vizsgálat során megbizonyosodtak arról, hogy nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét.
- 43 A jelen ítélet 33. és 34. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében egy tervnek vagy projektnek a védett területre gyakorolt hatásaira vonatkozó megfelelő vizsgálat először is az adott terv vagy projekt jóváhagyását megelőzően minden olyan szempont azonosítására kiterjed, amely hatással lehet a terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzésekre. Másodszor, a vizsgálat nem tekinthető megfelelőnek, ha hiányos, és nem tartalmaz olyan teljes, pontos és végleges megállapításokat és következtetéseket, amelyek minden észszerű tudományos kételyt eloszlatnak az adott tervnek vagy projektnek az említett területre gyakorolt hatásait illetően. Harmadszor, az adott területre vonatkozó legújabb tudományos ismeretekre figyelemmel meg kell határozni a szóban forgó terv vagy projekt minden olyan részletét, amely önmagában, illetve más tervvel vagy projekttel együtt hatással lehet az adott természeti terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzésekre.
- 44 Az ilyen kötelezettségek az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke (3) bekezdésének megfelelően nem a projektgazdát terhelik, még ha az történetesen egy hatóság is, mint a jelen esetben, hanem az illetékes hatóságot, vagyis azt a hatóságot, amelyet a tagállamok az ebből az irányelvből következő feladatok teljesítésért felelős hatóságként kijelölnek.
- 45 Ebből következően e rendelkezés azt írja elő az illetékes hatóság számára, hogy a szóban forgó engedély megadása előtt vegye számba és vizsgálja meg a terv vagy projekt minden olyan részletét, amely hatással lehet a védett terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzésekre.

- 46 Ahogyan a főtanácsnok indítványának 56. és 57. pontjában megállapította, a projektgazdának csak olyan paraméterekre vonatkozó utólagos döntések engedhetők át teljes mértékben, amelyekkel kapcsolatban nem áll fenn tudományos kétely azt illetően, hogy hatásaik nem érinthetik a természeti területet.
- 47 A fenti megfontolásokra figyelemmel a nyolcadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy csak akkor teszi lehetővé az illetékes hatóság számára, hogy engedélyezzen egy olyan tervet vagy projektet, amely az építkezés egyes paramétereinek – például a felvonulási hely és a szállítási útvonalak – meghatározását a projektgazda utólagos szabad döntésére bízza, ha bizonyos, hogy az engedély kellően szigorú feltételeket szab, amelyek garantálják, hogy ezek a paraméterek nem befolyásolják hátrányosan a természeti terület épségét.

A kilencedik, tizedik és tizenegyedik kérdésről

- 48 A kérdést előterjesztő bíróság kilencedik, tizedik és tizenegyedik kérdésével, amelyeket együtt kell vizsgálni, lényegében arra keresi a választ, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy ha az illetékes hatóság a további tájékoztatás beszerzésének szükségessége mellett állást foglaló tudományos szakvélemény megállapításait elutasítja, akkor a „megfelelő vizsgálatnak” határozott és részletes indokolást kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy a tudományos szakvélemény ellenére biztonsággal kimondható, hogy az említett megállapításokkal érintett természeti területen tervezett munkálatok környezeti hatásait illetően nem merül fel észszerű tudományos kétely.
- 49 A Bíróságnak az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdésére vonatkozó, a jelen ítélet 43. pontjában összefoglalt ítélkezési gyakorlatából többek között az következik, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése alapján végzett vizsgálat nem lehet hiányos, továbbá annak olyan teljes, pontos és végleges megállapításokat és következtetéseket kell tartalmaznia, amelyek minden észszerű tudományos kételyt eloszlatnak az érintett területen tervezett munkálatok hatásait illetően.
- 50 Márpedig ilyen megállapítások hiányában, amelyek eloszlatnák az azzal kapcsolatban felmerülő észszerű kétséget, hogy elegendők a rendelkezésre álló információk, a vizsgálat nem tekinthető „megfelelőnek” az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdése alapján.
- 51 Olyan körülmények között, mint amelyek az alapügy tárgyát képezik, az említett követelmény azt jelenti, hogy az illetékes hatóságnak megfelelően meg kell tudnia indokolni, hogy miért szerezhették az engedély megadása előtt, a vizsgáló további információk beszerzését sürgető véleménye ellenére bizonyosságot arról, hogy az érintett területen tervezett munkálatok környezeti hatásaival kapcsolatban minden észszerű tudományos kétely kizárható.
- 52 A fenti megfontolásokra figyelemmel a kilencedik, tizedik és tizenegyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha az illetékes hatóság a további tájékoztatás beszerzésének szükségessége mellett állást foglaló tudományos szakvélemény megállapításait elutasítja, akkor a „megfelelő vizsgálatnak” olyan, határozott és részletes indokolást kell tartalmaznia, amely minden észszerű tudományos kételyt eloszlat az érintett területen tervezett munkálatok hatásait illetően.

A KHV-irányelvről

- 53 Bár az előzetes döntéshozatal iránti kérelem utal a 2014/52 irányelv által bevezetett módosításokra, meg kell jegyezni, hogy ezen irányelv 3. cikkének (2) bekezdése értelmében ezek a módosítások csak akkor alkalmazandók, ha bizonyos eljárási lépések megtételére 2017. május 16-át követően került sor.
- 54 Az alapügyben a megtámadott határozatot 2014. július 11-én hozták meg.

55 Ebből következően a KHV-irányelvre vonatkozó kérdéseket ezen irányelv eredeti változatára tekintettel kell megvizsgálni.

A negyedik kérdéstről

56 A kérdést előterjesztő bíróság negyedik kérdése lényegében arra irányul, hogy a KHV-irányelv 5. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint IV. mellékletét úgy kell-e értelmezni, hogy azok olyan információk szolgáltatására kötelezik a projektgazdát, amelyek kifejezetten az e rendelkezések alapján adott nyilatkozatban megnevezett valamennyi fajra potenciálisan gyakorolt, jelentős hatásra vonatkoznak.

57 A KHV-irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében a projektgazdának közölnie kell az irányelv IV. mellékletében meghatározott információkat. E melléklet 3. pontja e tekintetben kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a KHV-irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt információk között szerepel „a javasolt projekt által várhatóan jelentősen érintett környezeti tényezők leírása, különös tekintettel [...] az állat- és növényvilágra, [...] és a fentiek közötti kölcsönhatások[ra]”. Ezen irányelv 5. cikke (3) bekezdésének c) pontja egyébiránt azt is előírja, hogy a projektgazdának mellékelnie kell „a projekt várható fő környezeti hatásainak meghatározásához és vizsgálatához szükséges adatokat”.

58 Ahogyan a főtanácsnok is rámutat erre indítványának 84. és 85. pontjában, ezekből a rendelkezésekből az következik, hogy az említett kötelezettség nem terjed ki az összes jelenlévő fajra gyakorolt összes hatásra, hanem csak a jelentős hatásokra, mivel ezt a fogalmat a KHV-irányelv 1. cikkének (1) bekezdésére és 2. cikkének (1) bekezdésére tekintettel kell értelmezni, amely értelmében a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek esetében hatásvizsgálatot kell végezni.

59 A fenti megfontolásokra figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróság negyedik kérdésére azt a választ kell adni, hogy a KHV-irányelv 5. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint IV. mellékletét úgy kell értelmezni, hogy azok olyan információk szolgáltatására kötelezik a projektgazdát, amelyek kifejezetten az e rendelkezések alapján adott nyilatkozatban megnevezett valamennyi fajra gyakorolt, jelentős hatásra vonatkoznak.

Az ötödik–hetedik kérdéstről

60 A kérdést előterjesztő bíróság együttesen vizsgálendő ötödik, hatodik és hetedik kérdése lényegében arra irányul, hogy a KHV-irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a projektgazdának még akkor is, ha az adott alternatívát a tervezés korai szakaszában elutasította, mind a kiválasztott megoldás, mind az általa vizsgált főbb alternatívák által kiváltott környezeti hatásokra vonatkozó információkat, valamint azt is közölnie kell, hogy milyen indokok miatt döntött az egyes alternatívák környezeti hatásaira figyelemmel valamelyik alternatíva mellett.

61 A KHV-irányelv 3. cikke értelmében az irányelv célja többek között arra irányul, hogy a projektek környezetre gyakorolt hatásait azonosítsák, leírják és értékeljék.

62 E tekintetben a KHV-irányelv 5. cikke felsorolja azokat a IV. mellékletben meghatározott információkat, amelyeket a projektgazdának megfelelő formában közölnie kell az illetékes hatóságokkal, hogy lehetővé tegye számukra az általa benyújtott projekt környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatát.

63 A KHV-irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontja konkrétan azt tartalmazza, hogy a projektgazdának közölnie kell legalább „a[z általa] megvizsgált főbb alternatívák áttekintés[ét] és a választás főbb okainak megjelölés[ét], figyelembe véve a környezeti hatásokat”.

- 64 Ebből a szövegrészletből kifejezetten következik, hogy a projektgazdának közölnie kell az illetékes hatóságokkal az általa megvizsgált alternatívák főbb áttekintését, valamint a választás főbb okainak megjelölését, figyelembe véve a környezeti hatásokat.
- 65 E tekintetben mindenekelőtt rá kell utalni arra, hogy a KHV-irányelv nem tartalmazza a KHV-irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontjában említett „főbb alternatívák” fogalmának meghatározását. A főtanácsnok indítványának 94. és 95. pontjával egyezően meg kell azonban állapítani, hogy annak megítélése szempontjából, hogy mely alternatívák tekintendők „főbb” alternatíváknak, a projekt környezetre gyakorolt hatásai, illetve e hatások elkerülése szempontjából betöltött jelentőségük minősül irányadónak. E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy a projektgazda mikor utasította el az adott alternatívát.
- 66 Továbbá mivel a KHV-irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében csak egy áttekintést kell adni az említett alternatívákról, meg kell állapítani, hogy e rendelkezés nem követeli meg, hogy a vizsgált főbb alternatívákat ugyanolyan hatásvizsgálatnak vessék alá, mint a projektben kiválasztott alternatívát. Ugyanakkor megköveteli, hogy a projektgazda – legalább a környezetre gyakorolt hatásait illetően – megindokolja az általa választott alternatívát. A projektgazdát terhelő azon kötelezettségnek, hogy készítsen áttekintést a főbb alternatívákról, ugyanis az a célja, hogy megindokolja a választását.
- 67 A projektgazdát terhelő ezen kötelezettség a későbbiekben lehetővé teszi az illetékes hatóság számára, hogy alapos környezeti hatásvizsgálatot folytasson le, amely a KHV-irányelv 3. cikkével összhangban megfelelően számba veszi, leírja és értékeli a kiválasztott projekt környezetre gyakorolt hatásait.
- 68 Végül fontos megjegyezni, hogy az e rendelkezésben említett áttekintést a projektgazda által megvizsgált valamennyi főbb alternatíva vonatkozásában közölni kell, akár a projektgazda, akár az illetékes hatóság terveiben szerepelt eredetileg az adott alternatíva, akár egyes érintett felek ajánlották azt.
- 69 A fenti megfontolásokra figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróság együttesen vizsgálendő ötödik, hatodik és hetedik kérdésére azt kell válaszolni, hogy a KHV-irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a projektgazdának még akkor is, ha az adott alternatívát a tervezés korai szakaszában elutasította, mind a kiválasztott megoldás, mind az általa vizsgált főbb alternatívák által kiváltott környezeti hatásokra vonatkozó információkat, valamint azt is közölnie kell, hogy milyen indokok miatt döntött – legalábbis az egyes alternatívák környezeti hatásaira figyelemmel – valamelyik alternatíva mellett.

A költségekről

- 70 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „megfelelő vizsgálatnak” egyrészt fel kell tüntetnie az összes olyan élőhelyet és fajt, amely tekintetében a területet védetté nyilvánították, másrészt pedig azonosítania és vizsgálnia kell a javasolt projektnek az e területen található, ám olyan fajokra gyakorolt hatásait, amelyek tekintetében az adott területet nem vették jegyzékbe, valamint az említett terület határain kívül található élőhelytípusokra és fajokra gyakorolt hatásait is, amennyiben ezek a hatások érinthetik a természeti terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzéseket.**

- 2) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy csak akkor teszi lehetővé az illetékes hatóság számára, hogy engedélyezzen egy olyan tervet vagy projektet, amely az építkezés egyes paramétereinek – például a felvonulási hely és a szállítási útvonalak – meghatározását a projektgazda utólagos szabad döntésére bízza, ha bizonyos, hogy az engedély kellően szigorú feltételeket szab, amelyek garantálják, hogy ezek a paraméterek nem befolyásolják hátrányosan a természeti terület épségét.
- 3) A 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha az illetékes hatóság a további tájékoztatás beszerzésének szükségessége mellett állást foglaló tudományos szakvélemény megállapításait elutasítja, akkor a „megfelelő vizsgálatnak” olyan, határozott és részletes indokolást kell tartalmaznia, amely minden észszerű tudományos kételyt eloszlat az érintett területen tervezett munkálatok hatásait illetően.
- 4) Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint IV. mellékletét úgy kell értelmezni, hogy azok olyan információk szolgáltatására kötelezik a projektgazdát, amelyek kifejezetten az e rendelkezések alapján adott nyilatkozatban megnevezett valamennyi fajra a projektje által gyakorolt, jelentős hatásra vonatkoznak.
- 5) A 2011/92 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a projektgazdának még akkor is, ha az adott alternatívát a tervezés korai szakaszában elutasította, mind a kiválasztott megoldás, mind az általa vizsgált főbb alternatívák által kiváltott környezeti hatásokra vonatkozó információkat, valamint azt is közölnie kell, hogy milyen indokok miatt döntött – legalábbis az egyes alternatívák környezeti hatásaira figyelemmel – valamelyik alternatíva mellett.

Aláírások